

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Горанова Горанова
ЮЗУ "Неофит Рилски", Факултет по изкуствата,
Катедра "Музика"

за дисертационния труд
на **Димитър Дамянов Димитров** - докторант
към катедра „Музика” при Факултет по начална и предучилищна педагогика -
Софийски университет „Св. Климент Охридски” -
на тема „**СЪВРЕМЕННИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ МУЗИКАЛНИ ДЕЙНОСТИ**”
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
по професионално направление 1.3.

Възрастта на 12-16 годишните ученици попада в тъй наречения „втори скокообразен цикъл” от развитието на личността. Това е периодът, който се свързва с истинското формиране на личността, с развитието и проявяването на самосъзнанието, с осъзнаване въздействията на средата и стремеж за усъвършенстване и себеизява. Обучението на подрастващите в тази възраст е и своеобразен „лакмус” за проверка на професионалните и психологопедагогически умения на техните преподаватели. В още по-голяма степен това се отнася за учителя по музика.

Приветствам факта, че Димитър Димитров прави своята експериментална научно-приложна разработка с ученици в тъй наречената „трудна” възраст на 14-16 годишните. От практиката ни е известно, че точно тогава интересът към предмета „музика” в училище е с много занижен коефициент. От добрата професионална подготовка на преподавателя по музика, от ясната му позиция, базирана на доказалите се критерии за оценка относно битуващата музика, от неговата творческа фантазия и професионален ентузиазъм зависи изграждането на музикално грамотни, осведомени и възпитани в любов към това изкуство личности. В този смисъл **актуалността** на дисертационния труд на докторанта е

безспорна. Д. Димитров логично е **структурирал** разработката си с ясно описани цел, задачи и работна хипотеза.

В труда на докторанта добро впечатление правят:

- големият като обем и изчерпателност научно-теоретичен обзор по разглежданата проблематика (дори считам, че на места той е излишно разширен);

- трайният интерес към научната работа, изразен в дългия период на експериментална дейност (десет години), големият брой използвани методи на работа с подрастващите и базираните на тях 32 експеримента;

- внушителният брой на участниците в експерименталното изследване (417 ученици);

- прецизното онагледяване на получените резултати чрез 36 таблици и 61 диаграми.

Имам известни резерви по отношение съдържателната страна на някои от посочените от Димитров експерименти. Например някои варианти на експеримент 10 (10.3 и 10.6) в същността си са доста наивистични и едва ли биха могли да инспирират „мозъчна атака”, а от там и според целта на метода, да генерират креативност у съвременните подрастващи. Притеснява ме и конкретиката при експеримент 8. Считам, че агресивността може да се тушира с много други средства (с които си служи и споменатия от автора Дж. Морено) подходящи за изследваните ученици, отколкото „бой на куклата”. При експеримент 16 пре-много се разчита на актьорското майсторство на преподавателя по музика. Може би щеше да му бъде по-лесно да използва ситуационния подход и чрез планирана ситуация да проведе необходимите разяснения относно качествата на разглежданата поп –песен. Освен това , много „екстремно” ми се вижда съпоставката ѝ с произведение на Густав Малер.

При експеримент 28 докторантът изпозва Флорентински марш по Юлиус Фучик в изпълнение на Мнозил брас. Този атрактивен австрийски състав от виртуози изпълнява всичко с много хумор, прави интересни отклонения и към други популярни произведения, с много ирония към сантименталните интерпретации, стигаща до гротескност и всичко това е гарнирано с актьорски етюди, хиперболизиращи различни емоционални състояния. Вярвам, че ако тези моменти на интерпретацията бяха сравнени с оригиналното произведение, учениците щяха да бъдат много повече заинтригувани и впечатлени не само от произведението, но и от уменията на музикантите от Мнозила брас да правят качествено шоу.

Изказвам категоричното си несъгласие с третия извод на докторант Димитров, а именно, че *„ракурсът за достигане на интерес към сериозната художествена музика от страна на подрастващия преминава през популярната нискохудожествена музика”* (стр. 263) Ако наистина пътят е от популярната към тъй наречената „сериозна музика”, нека тя да не е „нискохудожествена”. Именно тук виждам ролята на учителя по музика – да разясни, да събуди интерес, да провокира въображението и да съумее атрактивно да представи повече и различна стойностна музика. За такъв преподавател е от голямо значение да се запознае с предложените и апробирани методи на работа с деца в разглежданата научна разработка

Достойнствата и научно практическата стойност на дисертационния труд на Димитър Димитров се изразяват в следното:

- авторът познава състоянието на изследваната проблематика и коректно поднася фактологията;
- подробно е разработил, апробирал и описал иновационни методи за изграждане на интерес към стойностната музика чрез използването на различните музикални дейности в педагогическата практика

- описаните 32 експеримента, както и съпътстващите ги музикални образци, могат да се използват като базисни при различните училищни и извънкласни форми на занимания с музика, чиято цел е формиране на интерес към музикалното изкуство – един от пътищата за успешното музикално обучение и възпитание ;

Считам за **значими** и убедителни **изводите**, приведени в заключението на дисертационния труд (с изключение на цитирания по-горе), до които докторанта стига в резултат на многогодишното и обстойно експериментално изследване на предложените от него иновационни методи на работа.

Предоставеният **автореферат**, като съдържание, представя в общи линии разработката.

Посочените в автореферата научноприложни приноси несъмнено са **лично дело** на докторанта, но считам , че не са ясно формулирани и коректно описани.

Публикациите (половината от тях имат много малка връзка с дисертационния труд) съдържат необходимия минимум за публичност на разработката, според изискванията на закона за научните степени и звания в България.

Направените от мен забележки по отношение на доктората са с градивна цел, предвид евентуалното му публикуване. Той се нуждае и от по –прецизна редакторска намеса.

Като отчитам качествата на научната разработка, препоръчам на уважаемите членове на научното жури, на основание на дисертационния труд „Съвременни измерения на художествените музикални дейности” **да присъдят** на докторанта **Димитър Дамянов Димитров** образователната и научна степен „доктор”.

28.03.2015 год.
София

Член на журито:
/доц.д-р Мария Горанова/